

‘Rondeel’ beter voor burger, boer en beestje

Rondeel dóet niet aan maatschappelijk verantwoord ondernemen, Rondeel ís maatschappelijk verantwoord ondernemen, volgens zijn initiatiefnemers. Binnenkort kan iedereen kennis nemen van het concept. Op 8 april wordt de eerste Rondeel-houderij voor leghennen in Barneveld feestelijk geopend door Gerda Verburg, demissionair minister van LNV.

Henri Holster
Wageningen UR Livestock Research
Joyce Zwartkruis
Universiteit Utrecht, Departement Innovatie en Milieuwetenschappen
Laurens Klerkx
Wageningen Universiteit, Communicatie en Innovatiestudies

Rondeel staat voor meer dan alleen het houderijsysteem. Het staat voor een organiserende BV (de Rondeel organisatie), voor technologische en organisatorische innovatie, nieuwe keten- en marktconcepten en straks vooral voor het nieuwe duurzaamheids-ei. Het praktijkproject ‘Op zoek naar ‘t Gulden Ei’ maakt het mogelijk dat er samen kennis wordt ontwikkeld en gedeeld. Speciale aandacht is er voor de monitoring. Onderzoekers volgen de ontwikkelingen op de voet, evalueren deze en koppelen de bevindingen terug naar de deelnemende partners, met als doel een snelle leer-cyclus gaande te houden.

Co-innovatie

Rondeel kent zijn oorsprong in het project Houden van Hennen waarin met een groot aantal partners een nieuw duurzaam houderijsysteem is ontworpen dat goed is voor burger, boer en beestje. Maar ontwerp is nog geen realisatie en werkelijke duurzame verandering. De Venco Group in Eersel heeft de uitdaging opgepakt om het concept te vertalen naar een

commercieel duurzaamheidsproduct met een plaats in de markt. Maar hoe doe je dat, wetende dat de kostprijs van het ei hoger is dan van gangbare scharreleieren, en begrippen als duurzaamheid en dierenwelzijn moeilijke en soms vage begrippen zijn voor retail en consument? Dit vraagt niet alleen om een technologische innovatie maar ook een organisatorische innovatie. Nieuwe samenwerking en combinaties van bestaande kennis zijn nodig. Bovendien moeten nieuwe gemeenschappelijke waarden (wat is duurzaam?) worden gedefinieerd. Kennisinstellingen, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden trekken samen op, ieder in de eigen rol. Met procesbegeleiding en financiering van TransForum wordt door onderzoekers gekeken naar gedrag van de consument, de vorm en uitstraling van het eierdoosje, naar de internationale markt, maar ook naar duurzaamheidsaspecten van de leghennen in de nieuwe stal.

Maatschappelijk draagvlak

Ondertussen wordt hard gewerkt aan het bouwen van draagvlak voor het nieuwe eierconcept dat Rondeel uitdraagt. Dat werkt door op allerlei

IN AANBOUW

Het uiterlijke kenmerk van het Rondeel is de ronde vorm. Hier wordt de laatste hand gelegd aan de bouw.

Foto: Ruud Zanders

SPANTEN

Deze foto toont de spanten-constructie, in een eerdere fase van de bouw.

Foto: Ruud Zanders

Geleerde lessen

- Organisatorische innovatie is nodig voor technische innovatie.
- Kenniscocreatie (samen leren en ontwikkelen met ondernemers en wetenschappers) werkt bij complexe trajecten als Rondeel, maar is niet gemakkelijk en vanzelfsprekend.
- Nieuwe (maatschappelijke) verbindingen zijn nodig om een emotie-ei tot waarde te brengen, en maatschappelijke organisaties zijn daarin krachtige motoren.
- Innovatiedoorbraak start bij lef van bedrijfsleven.
- Nood brengt deugd en slimme zetten. Het terugtreden van een ketenschakel noodzaakte tot het herverdelen van rollen en het inkorten van de keten.
- Duurzaamheid start bij de producent, de pluimveehouder in de nieuwe rol als maatschappelijk verkoper van concept en product.
- Rondeel als inspirerend ontwerp laat ruimte voor ieders eigen invulling en bindt hierdoor verschillende partijen.

niveaus. Op lokaal niveau was het de gemeente Barneveld die steun verleende in de vorm van het soepel doorlopen van de vergunningen-procedures. Bij de bouw waren het de lokale (onder)aannemers die doorwerkten bij sneeuw en vorst. Het was niet het contract dat ze daartoe verplichtte (contract zonder boeteclausule) maar het commitment om er samen een succes van te maken. Het eerste Rondeel is immers ook een prestigeobject, door de ongebruikelijke vorm en het verhaal erachter. Het eerste Rondeel is bijna gereed en zal vervolgens model staan voor verdere opschaling. Commitment vanuit maatschappelijke kant is er ook. De Dierenbescherming heeft het Rondelei twee sterren toegekend in haar Beter Leven keurmerk, terwijl er nog geen ei gelegd is. Een unieke positie die doorwerkt bij de retail-organisaties, die het duurzaamheids-ei wel zien zitten mits er voldoende kwaliteitsborging is door een keurmerk als Beter Leven. Rondeel claimt inmiddels dat ze qua dierenwelzijn minimaal gelijk scoort aan het biologische ei. Een derde ster wordt niet uitgesloten.

Het businessmodel

Zakelijk zijn er andere dragers en ondersteuners. Het eerste Rondeel is er gekomen door investeringen vanuit de moederorganisatie (Venco Groep). Samen met ZLTO en T&S-Consult wordt gewerkt aan het betreden van de nationale en internationale markt met dit nieuwe eierconcept. Ook is er aandacht voor het inrichten van een nieuwe korte keten, met nieuwe rollen en verantwoordelijkheden voor partijen. Daar waar de eierketen sinds decennia op eenzelfde manier is georganiseerd ontstaat nu een nieuw businessmodel op basis van gemeenschappelijk ondernemer- en eigenaarschap. Pluimveehouders die bijvoorbeeld mede-eigenaar zijn, maar ook de ambassadeur en verkoper van het eigen concept. De Rondeel-pluimveehouder die niet alleen kippen houdt maar ook de vergaderaccommodatie boven zijn stallen exploiteert, zodat ‘managers kunnen vergaderen tussen de kippen in plaats van op de hei’ en de bezoekerstunnel die mensen laat zien hoe de kippen leven. Duurzaamheid is immers ook volledige transparantie. Komt het binnenkort zien!

Meer informatie is te vinden op: www.rondeel.org.